

N.C.P.G.R.

MEENSEL - KIEZEGEM '44

49^e Jaargang – 2^e Editie – Juli 2024

De tijd heelt niet alle wonden.

De onthulling van de stenen lijsten met de namen van de oorlogsslachtoffers aan het voormalig gemeentehuis van Meensel-Kiezegem had plaats op 5 augustus 1951. Op deze foto herkennen we de twee jongste oorlogswezen (Freddy Duerinckx met vlag en Mariake Vangoidsenhoven met de bloemen).

Tijdens de herdenkingstocht op 10 augustus 2024 zullen we met een doortocht aan dit moment terugdenken.

Tijdens onze eerste herdenkingsreis in augustus 1998 plaatsten we het beeld “De wanhoop van Meensel-Kiezegem” van May Claerhout in de voormalige tuinen van de Gestapo in Neuengamme. In aanwezigheid van een afgevaardigde van koning Albert II, meter Chris Desaever, burgemeester, en Alfred Vansina, provincieraadvoorzitter, werd het in “De Maere” in Sint-Joris-Winge onthuld. Op deze foto zien we 47 jaren later als onthullers Freddy en Maria terug. *De weduwen Elza (Frans Trompet), Melanie (Jef Claes), Blondine (Marcel Loddewijckx) en Germaine (August Craeninckx) waren getuigen (niet op de foto).*

Nationale Confederatie van Politieke Gevangenen en Rechthebbenden – Meensel-Kiezegem 1944 vzw
Zetel: Neckerspoelstraat 6 3391 Meensel-Kiezegem. Ondernemingsnummer 0464.494.594 RPR Leuven

Post Erkenningsnummer **P005656** – Afgiftekantoor Tielt-Winge
Verantwoordelijke uitgever : Vital Craeninckx, Leuvensesteenweg 168 3390 Tielt-Winge

Locatie: Museum44 Binkomstraat 1 3391 Meensel-Kiezegem

Je kan het museum bezoeken individueel of in groep mits reservatie via +32 16 36 50 55, reservaties@museum44.be of online via www.museum44.be.

Openingsuren: zaterdag en zondag van 10.00 uur tot 17.00 uur. Weekdagen mits reservatie. Feestdagen gesloten.

Contacteer ons gerust voor meer informatie, of kijk op onze website www.museum44.be

Tom Devos +32 487 73 70 02

Katrin Duerinckx +32 485 55 97 57

Marc Cauwbergs +32 478 92 70 26

Ronny Olemans +32 473 35 03 65

BESTUUR vzw **N.C.P.G.R Meensel-Kiezegem'44**

VITAL CRAENINCKX

Voorzitter

+32 16 63 46 23

+32 496 50 46 77

FREDDY DUERINCKX

Ondervoorzitter

+32 16 62 12 38

+32 479 69 97 88

VIVIANE CAUWBERGS

Secretaris

+32 16 53 41 88

+32 473 32 07 76

JOS LEMMENS

Penningmeester

+32 16 63 36 11

+32 477 45 67 36

WERKGROEPEN

HERDENKINGSCOMITE

Coördinator Vital Craeninckx

HERDENKINGSREIZEN

Coördinator Oktaaf Duerinckx

MUSEUM & TENTOONSTELLINGEN

Coördinator Marc Cauwbergs

REDACTIE

Vital Craeninckx, Oktaaf Duerinckx, Tom Devos,
Oscar Lauwens & Katrin Duerinckx

BESTUURSLEDEN

Rita BROOS, René CAUWBERGS, Stefan CAUWBERGS, Caroline COLEBUNDERS, Katrin DUERINCKX, Guido HENDRICKX (ere-voorzitter), Oscar LAUWENS, Ronny OLEMANS, Marcel REYNDERS, Melanie SCHOUTERS, Evrard VAN GOIDSENHOVEN, Yvonne VANGILBERGEN & Fernand VANSEVENANT

REKENINGNUMMERS

Algemeen, Lidgelden & Donaties – KBC – IBAN BE84 7340 3632 1859 – BIC KREDBEBB

Herdenkingsreizen: KBC – IBAN BE96 7390 1554 9505 - BIC KREDBEBB

Woordje vooraf

Zin van herdenken. . . .

We zijn zomer 2024. Precies 80 jaar na de gebeurtenissen in augustus 1944 in Meensel-Kiezezem. Hetgeen toen gebeurde tussen mei 1940 en mei 1945 lijkt voor wie het hebben meegemaakt, nog altijd dichtbij. Zij zien de beelden nog voor zich, weten nog precies wat zich in hun dorp of stad, hun straat heeft afgespeeld. Ze vertellen er hun kinderen en kleinkinderen over alsof het gisteren is gebeurd.

De doden die wij heden herdenken zagen een overweldigder die niet alleen mensenlevens, steden en dorpen verwoestte, maar die hen ook zijn ideologie, zijn manier van denken wilde opdringen: het recht van de sterkste, het valse geloof tot een superieur ras te behoren en iedereen die anders dacht of in hun ogen anders was. Fascisme, een dodelijke ziekte.

Onze slachtoffers hebben die ziekte herkend. Zij waren waakzaam en hebben zich verzet. Zij kwamen op voor de rechten die ieder mens heeft en die voor iedereen gelijk zijn ook al moest daar de hoogste prijs voor betaald worden.

Het is de opdracht die de slachtoffers, gevallen voor de idee van gerechtigheid, ons hebben meegegeven: overleven als mens. Het verhaal van Anne Frank toont aan hoe het kleinste vooroordeel kan leiden tot massamoord.

De doden die wij heden, 80 jaar later, herdenken zagen het voor hun ogen gebeuren: hoe snel en haast ongemerkt de ontwikkeling kan gaan die van ontevreden, op zoek naar een zondebok, een verzonden vijand, moordenaars maakt. Hoe het ontcrachten van wetten waar wij zo trots op zijn, kan leiden tot het verbod om te leven voor iedereen naar wie de vingers uit domheid, uit bijgeloof of angst al eeuwenlang hadden gewezen.

Mannen en vrouwen die daar nee tegen lieten blijken, in opstand kwamen tegen het gruwelijk onrecht om hen heen, moesten daar vaak met hun leven voor betalen. Die doden, slachtoffers, kunnen wij alleen maar herdenken als we levend houden waar zij voor vielen. Stilstaan bij hun dood en de gebeurtenissen in de jaren 1940-1945 is geen terugblikken, maar vooruitzien, kijken naar wat er hier en nu in de wereld gaande is. De doden herdenken is een teken van leven. Het is levend houden wat nooit dood kan zijn. Het is ons eigen overleven als mensen.

Mag ik u tenslotte een mooie, rustige zomer toewensen. Geniet van de lange dagen en de vakantie. En wie weet zien we mekaar tijdens de herdenkingsdagen in augustus. . .

Vital Craeninckx, voorzitter

. . . . .

***In Memoriam* : Elza Pasteysns**

Elza Pasteysns, weduwe van Camiel Vicca, geboren in Kapellen op 15 /05/1933 en overleden op 10/05/2024 in het WZC Sint-Margaretha in Holsbeek. Elza is de dochter van politieke gevangene Frans Pasteysns die op 11 augustus 1944 gearresteerd werd en gedeporteerd en overleed in het kamp Meppen-Versen op 23 februari 1945.

Elza samen met Camiel

Kunstexpo Buchenwald & Neuengamme

(1 maart 2024 tot en met 20 mei)

2024 is een jaar boordevol herinneringsbeleving in Meensel-Kiezegem, het kleine dorpje in het Hageland. En vroeg begonnen is half gewonnen.

Wij openden dit herdenkingsjaar van de 80ste verjaring van de razzia's in Meensel-Kiezegem op 1 maart 2024 met een dubbeltentoonstelling aangaande twee beruchte concentratiekampen, namelijk Buchenwald en Neuengamme.

Met een geslaagd openingsweekend op 1 en 2 maart bleek deze dubbeltentoonstelling onder een goed gesternte gestart. Een driehonderdtal bezoekers reageerden enthousiast.

Het contrast tussen het Buchenwald gedeelte en het Neuengamme luik verraste heel wat bezoekers. Enerzijds Buchenwald met de sobere tekeningen van Georges Despeaux en het beeldverhaal van het kampevenen en enkele van de bijzondere kampbewoners; anderzijds Neuengamme vertolkt in de figuratieve schilderwerken van onze huiskunstenares Linda Van der Meeren, gedecoreerd met haar kleurrijk keramiekwerk.

Bovendien kreeg Museum44 ook heel wat extra aandacht en bezoekers.

Deze trend zou zich voor de hele duur van de tentoonstelling doorzetten.

De opkomst voor de lezing van Peter Celis over de persoon van piloot Edward 'Teddy' Blenkinsop overtrof alle verwachtingen met meer dan 100 geïnteresseerden. De aanwezigen genoten van het verhaal in het relaas van Peter en menig bezoeker bleef naderhand nog napraten of bezocht de tentoonstelling.

De erfgoeddag op 21 april rond het thema 'Thuis', een samenwerking tussen de gemeentelijke erfgoedcel en Museum44 trok opnieuw tal van bezoekers: zeker een succesvol initiatief.

Tenslotte het eerste museumcafé op zondag, 12 mei. Toevallig viel dit samen met Moederdag. Wij vonden het niet meer dan passend om onze oorlogsweduwen aan hun foto te eren met een bloemenhulde in aanwezigheid van tal van de nog levende oorlogswezen. Naderhand volgde in de Sint-Mattheuskerk een laatste intiem evenement: "Gonda Craeninckx in gesprek met Linda Van der Meeren" rond het thema herdenken en rouwen. Op een sfeervolle en serene manier bracht Linda (mede met dank aan moderator Gonda) een diepgaand verhaal van hoop door te praten over de dood.

Algemeen mogen wij met een bezoekersaantal van meer dan 1000 geïnteresseerde bezoekers gewagen van een geslaagd initiatief, zeker als opstart van het 80ste herdenkingsjaar.

Het succes van deze organisatie en de verschillende evenementen binnen dit kader hing nauw samen met de bereidwillige en spontane inzet en hulp van vele vrijwilligers:

Van ganser harte bedankt !

.....

Oscar Lauwens, coördinator

Dubbeltentoonstelling, Comité '80 jaar later'

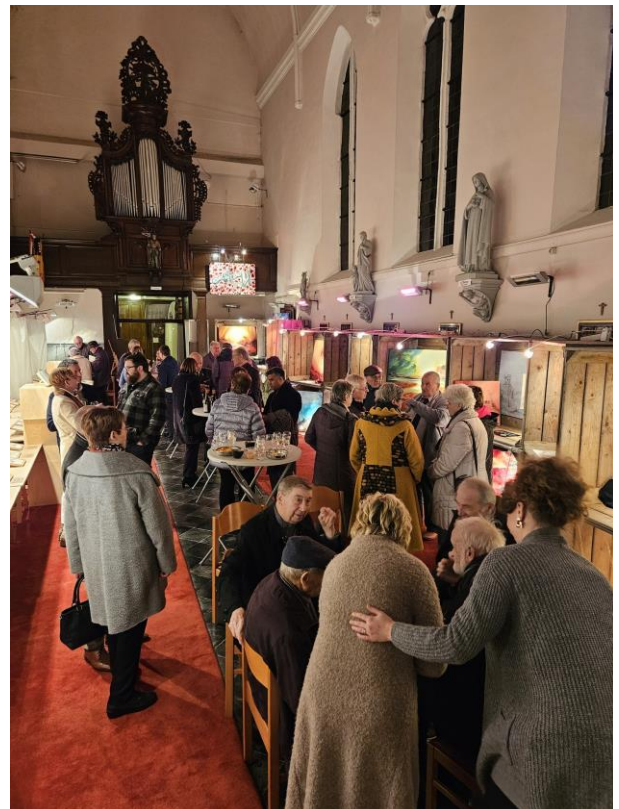
Oscar Lauwens geeft uitvoerig toelichting bij de expo Buchenwald en Neuengamme

Burgemeester Rudi Beeken loofde de organisatie namens de gemeente Tielt-Winge

De opening van de kunstexpo Buchenwald en Neuengamme lokte vele kijklustigen naar de Sint Mattheuskerk. Er werd druk nagepraat met een hapje en een drankje

Lezing over de Canadese piloot Teddy Blenkinsop - Peter Celis

Katrin Duerinckx

Vrijdagavond 15 maart 2024 zat de Sint Mattheuskerk van Meensel afgeladen vol. Peter Celis kwam vertellen over Edward Teddy Blenkinsop, de Canadese piloot die ondergedoken zat in Meensel-Kiezegem en die tijdens de 2^e razzia op 11/8/1944 mee werd opgepakt en later mee op transport gezet werd naar Neuengamme. Deze lezing werd gehouden te midden van de kunstexpo van Despaux en Van der Meeren met kunstwerken over Buchenwald en Neuengamme en sloot dus mooi aan bij het thema van onze eerste tentoonstelling van het herdenkingsjaar “80 jaar later”.

Peter Celis vertelde er het verhaal van zijn boeiende boek “BLENKINSOP: van de Belgische ondergrondse tot Bergen-Belsen”. Het verhaal van een jonge Canadese piloot die ver weg van zijn thuisland mee vocht tegen de vijand, wiens Lancaster neergehaald werd, die opgenomen werd door het verzet en kon onderduiken, die opgepakt werd bij de razzia van 11 augustus en gedeporteerd werd naar het concentratiekamp van Neuengamme en die dit alles uiteindelijk met zijn leven moest bekopen.

Peter zijn nieuwsgierigheid naar de piloot ontstond toen hij als kind op het erekerkhof de naam “Blenkinsop” op een grafzerk zag staan en dat resulteerde jaren later in dit boek over Blenkinsop.

Tijdens zijn lezing vertelde hij niet alleen het verhaal van Blenkinsop zelf, maar nam hij ons ook mee op de interessante zoektocht naar alle ontbrekende puzzelstukjes van dit verhaal.

Ten slotte zorgde de bijhorende projectie van foto's voor een totaal verhaal en een boeiende avond.

Linda Van der Meeren kondigt Peter Celis aan en leidt de lezing in.

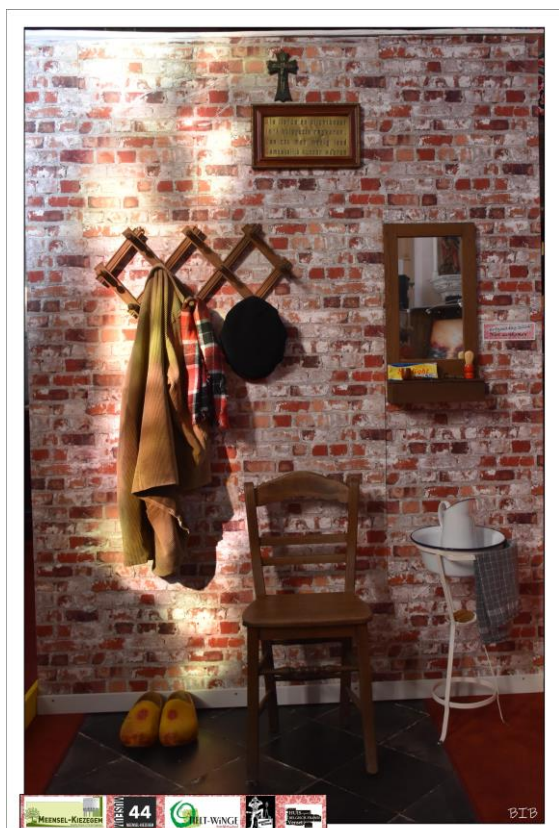
Peter Celis tijdens de lezing/boekvoorstelling.

Teddy Blenkinsop aan de kust

Erfgoeddag op 21 april 2024 met als thema “Thuis”.

Enkele sfeerbeelden van de erfgoeddag in de Mattheuskerk van Meensel. Beelden die ons meenemen in de tijd. Ontdek in de foto's een vleugje nostalgie. . .

Museumcafé : Moederdag - Vaderdag

Het is ondertussen al een traditie om in het zomerseizoen maandelijks een Museumcafé te houden.

Op 12 mei, moederdag, gingen we met ons eerste museumcafé van start. En dit was meteen weer het ideale moment om de aanwezige moeders extra te verwennen met een stukje taart. Maar het was, volgens de traditie, ook het ideale moment om de weduwen te eren. Aan het spandoek van de weduwen werd hulde gebracht door Vital Craeninckx (onze voorzitter van NCPGR Meensel-Kiezegem), werden bloemen neergelegd door de vele aanwezige oorlogsvrouwen en werd het passende oorlogslied “Barbaarsheid in het dorp” gezongen. Hierdoor werd deze kleine plechtigheid extra mooi en ontroerend.

Aansluitend kon je in de kerk een interview met Linda Van der Meeren volgen. Zij is het nichtje van Hilaire Gemoets, wat haar een bijzondere link met ons museum geeft. Ze had al vroeg interesse in hoop en wanhoop, in de dood, in de kampen en ze legt haar persoonlijke gevoelens daarrond vast in haar vele schilderijen en kunstwerken over dit onderwerp. Door het wegvallen van haar echtgenoot Bart bevond ze zich plots zelf in de situatie van de weduwen van Meensel-Kiezegem. Linda deelde haar persoonlijke ervaring van hoop door in dit interview te praten over de dood. Dit vraaggesprek werd door Gonda Craeninckx, ook een vrouw, ook een moeder en ook persoonlijk betrokken het drama van Meensel-Kiezegem, in goede banen geleid.

Na het officiële gedeelte werd er gezellig bijeen gezeten en werd er genoten van koffie, taart en een lekker biertje. Het eerste museumcafé van het jaar is ook steeds een fijn weerzien van de vele vrienden en sympathisanten.

En zo ging dan op 9 juni ook al ons tweede museumcafé door. Hier was het van “lang leve de vaders”. Van dit tweede museumcafé werd ook gebruik gemaakt om de tweede tentoonstelling van het herdenkingsjaar “80 jaar later” officieel te openen. Na de succesvolle kunstexpo van Despaux en Van der Meeren werd de Sint-Mattheuskerk helemaal omgebouwd voor de tweede tentoonstelling “Belgen in Neuengamme”. Deze tentoonstelling is volledig gewijd aan Belgen in het concentratiekamp Neuengamme en de bijkampen. De belangrijkste kampen waar slachtoffers van Meensel-Kiezegem terechtgekomen en veelal ook gestorven zijn, worden beschreven en toegelicht. Aandachtstrekker is een lange rol met meer dan 2.500 namen op, die van boven tot in het gangpad van de kerk afgerold ligt. Het betreft de namen van de (meeste) gekende slachtoffers van België in Neuengamme. Deze lijst werd opgemaakt door wijlen Viktor Malbecq, die de kampen van Neuengamme en Wöbbelin overleefde.

De plechtige inhuldiging gebeurde door Rudi Beeken, nu niet in de hoedanigheid van burgemeester, maar als secretaris van de Vriendenkring van Neuengamme. Vanuit die positie was hij dubbel geschikt om deze tweede tentoonstelling over de “Belgen in Neuengamme” te openen. Dit met een interessante en daadkrachtige toespraak

Wil je deze interessante tentoonstelling ook eens bezoeken? Dit kan nog tot eind juli, elk weekend tussen 10u en 17u, in de Sint-Mattheuskerk en is bovendien vrij toegankelijk

Katrin Duerinckx

12 Mei : Museumcafé - Moederdag

Oorlogswezen Hilda Duerinckx en Maria Vangoidsenhoven leggen bloemen voor het spandoek met de foto van de oorlogsweduwen namens NCPGR en Museum44.

Andere oorlogswezen kijken aandachtig toe.

Na de bloemenhulde werd het lied “Barbaarsheid in het dorp” gezamenlijk gezongen door de aanwezigen.

Het lied werd geschreven door Isidoor Bruers.

Meer info over dit lied op volgende pagina.

Vraaggesprek met Gonda Craeninckx en Linda Van der Meeren.

Cooper mocht niet ontbreken en luistert ingetogen mee.

Zie verder op blz. 10

Barbaarschheid in ons dorp (wijze 'Je bent met goud')

1. Op een vroegen morgen
Alles was stille en zacht
Liepen van deure tot deure
Gestapo's zoo onverwacht
't Huilen en tieren der zwarten
't Was of de wereld verging
Hooft men daar ginder niet schieten
't Is zeker op ons kind

REFREIN

In Meensels dorp, zijn moeders aan 't weenen
Voor vent en kind, er zijn er toch zoo velen.
Die door de zwarten en dit laag gebroed.
Ver van hier naar Duitschland zijn vervoerd.

2. Zie daar komt men nader
Met de vader en zoon
Die zijn allen verraden,
In hun eigen woon
Trekken en stooten en slagen
Is hun leuze en hun doel
Moeten wij dit alles verdragen
Is de ellende niet groot.
3. God van hier boven
Schenk ons den zaligen vreë
Dat wij mogen gelooven
Vader en zoon komt weer
Heimwee naar dit wezen
Foltert ons hartje nog meer
Moeten wij nu nog vreezen
Ze staan onder onzen Lieven Heer.

Deze tekst uit ons liederenboek is de meest toepasselijke voor moederdag.

Het was isidoor Bruers (familie van al de Cauwbergens) die hem maakte. Hij was tijdens de razzia's bij de Rocours in Linkhout samen met Albert Loddewijckx. Zo ontsnapten zij aan de terreur. Vier maanden later werden zij het slachtoffer van een V-1 aanslag toen ze bij een terugkeer uit Hasselt aanklopten bij de familie in Linkhout. Tijdens dit dankbaarheidsbezoek stierf hij op 1 december. (Albert werd zwaar gewond naar het ziekenhuis in Diest gevoerd waar hij op 4 december ook bezweek). Tijdens de periode na de razzia schreef Isidoor enkele verzen op de muziek van populaire melodieën. Deze gaven wij ook uit in een liederboek. Toepasselijk is wel "Barbaarschheid in het dorp". Hieruit spreekt de angst en het verdriet van de moeders. Hijzelf had familieleden die opgepakt waren en waarvan de moeders ook in ijdele hoop achterbleven. Op de melodie van "Je bent met goud niet te betalen" voelde de 22-jarige BJB'er duidelijk de smart aan van de achtergeblevenen. Ons Sint-Mattheuskoor vertolkte op de CD "Neuengamme..." op treffende wijze dit lied.

Moederdag : vervolg

De aanwezige oorlogswezen verzameld aan het spandoek met de oorlogsweduwen

De oorlogswezen zaten vooraan in de kerk, geboeid luisterend naar het gesprek tussen Gonda en Linda

Tweede museumcafé op 9 juni ter gelegenheid van vaderdag

Expo 'Belgen in Neuengamme - Sint Mattheuskerk Meensel

Zaterdag, 8 juni 2024 tot en met zondag, 28 juli 2024

2024 is een jaar boordevol herinneringsbeleving in Meensel-Kiezegem, het kleine dorpje in het Hageland. We lijken nog maar net begonnen en daar opent al een volgende tentoonstelling, getiteld "Belgen in Neuengamme".

Ondanks de drukte op zondag 9 juni ll -namelijk verkiezingszondag en ook nog Vaderdag- mag Marc Cauwbergs, directeur Museum44 Meensel-Kiezegem, met tevredenheid terugblikken op een succesvolle officiële opening met een honderdtal bezoekers.

Gestart als een bijkamp van concentratiekamp Sachsenhausen in 1938, werd Neuengamme in de vroege zomer van 1940 een onafhankelijk kamp en tot 1945 bleef dit het belangrijkste concentratiekamp in Noordwest-Duitsland. Tijdens de oorlog stuurden de Gestapo (geheime staatspolitie) en de SS-veiligheidsdienst tienduizenden mensen vanuit heel bezet Europa naar het concentratiekamp Neuengamme.

In het concentratiekamp Neuengamme en de ruim 85 buitenkampen, die overal in Noord-Duitsland waren opgezet voor bouwprojecten en wapenproductie, moesten gevangenen dwangarbeid verrichten voor de oorlogseconomie. De leef- en werkomstandigheden waren moordend. In totaal stierven minstens 42.900 mensen in het hoofdkamp en de bijkampen van Neuengamme. Anderen kwamen om tijdens de dodenmarsen toen de kampen werden geëvacueerd of bij het bombardement van de schepen met gevangenen in de baai van Lübeck. Nog eens enkele duizenden gevangenen stierven nadat ze van Neuengamme naar andere concentratiekampen waren vervoerd of ze kwamen na de oorlog om als gevolg van de opsluiting. Ongeveer 3.650 Belgische gevangenen werden gedeporteerd naar KZ Neuengamme, waarvan ongeveer 150 vrouwen. De meesten van hen werden gearresteerd om politieke redenen, met name voor "anti-Duits gedrag", weigering om de orders van de Duitse bezetter en autoriteiten op te volgen of actief verzet. Ook pogingen om te ontsnappen aan de verplichte tewerkstelling in Duitsland kon leiden tot arrestatie en deportatie. We weten ondertussen dat ook 71 burgers uit Meensel-Kiezegem ten gevolge van de razzia's van 1 en 11 augustus 1944 tot de groep van de Belgische gedeporteerden behoorden.

Woorden schieten tekort om de behandeling in deze kampen te omschrijven: slavenarbeid, vernederingen, ontmenselijking...Denken we maar aan de steenfabriek en de kleiputten van Neuengamme, het graven van een verbindingskanaal in de meest barre omstandigheden, allerlei medische proeven op levende kinderen.Net voor de bevrijding deed de SS en de Gestapo nog zinloze pogingen om de deze gruwelijke daden te verdoezelen: de gruwelijke massamoord in Gardelegen, waarbij meer dan duizend slachtoffers levend verbrandden in een schuur, in brand gestoken door de Gestapo.

Of wat gedacht van het drama in Bullenhauser Damm, een school in Hamburg, waar de Gestapo in de nacht van 20 op 21 april 1945 20 Joodse kinderen met hun verzorgers en artsen ophingen. Zij waren levende getuigen van medische proeven op menselijke proefkonijnen in KZ Neuengamme.

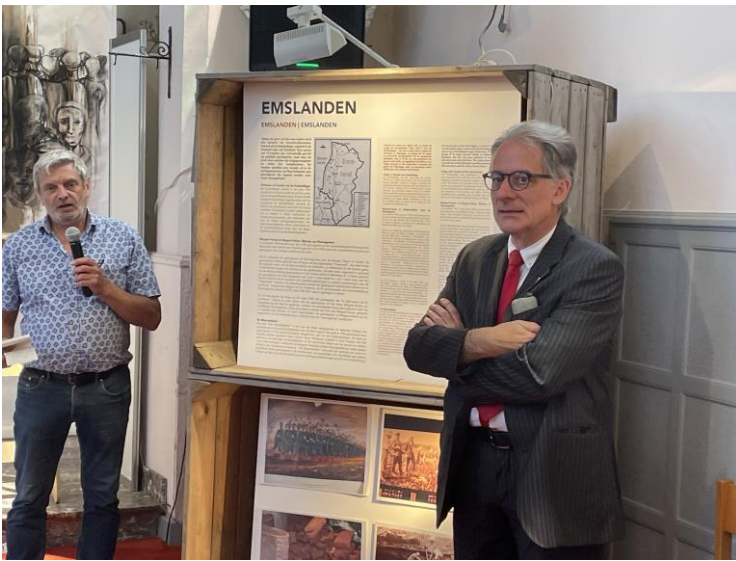
De tentoonstelling is een realisatie van Oktaaf Duerinckx, Tom Devos en Marc Cauwbergs: zij leverden een schitterend werkstuk, dat een duidelijke kijk geeft op de vreselijke toestanden in KZ Neuengamme en zijn bijkampen.

Geen hapklare brok, maar een beeld waar je heel stil bij wordt.

De tentoonstelling is open op zaterdag en zondag in de periode van 8 juni tot en met 28 juli 2024. De inkom is gratis. *Een aanrader voor wie de ondragelijke toestanden in de kampen wil begrijpen!*

Oscar Lauwens, lid comité 80 jaar later

Tentoonstelling “Belgen in Neuengamme”

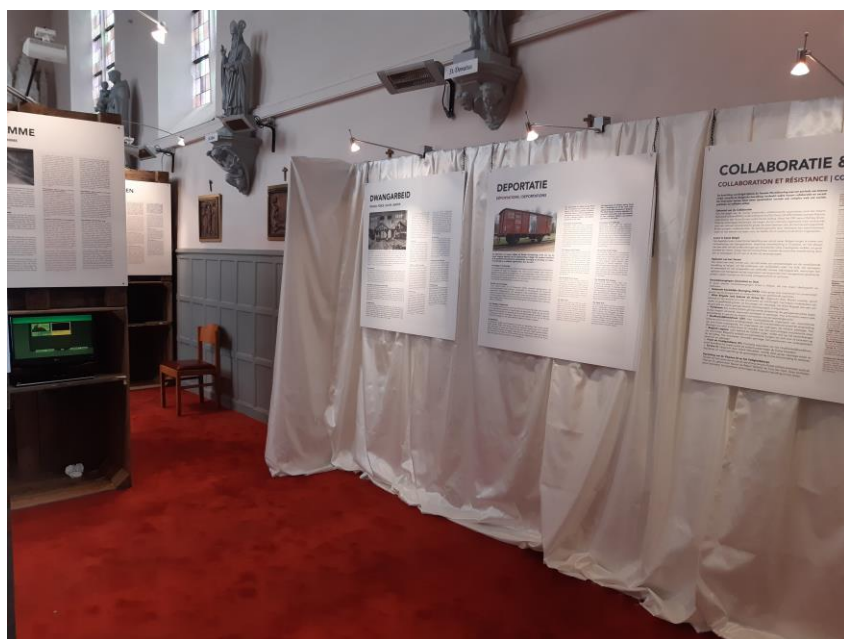

Officiële opening van de tentoonstelling door Marc Cauwbergs (voorzitter van Museum44) en Rudi Beeken (burgemeester en secretaris van de vriendenkring Neuengamme).

De vele namen op doek uitgerold tot op het gangpad van de kerk

De tentoonstelling “Belgen in Neuengamme” in beeld

Tweede museumcafé : vaderdag 9 juni 2024

Bezoekers in het museum worden rondgeleid door gids Oktaaf Duerinckx

Gezellig samenzijn in het museumcafé in juni

Stolpersteine - Struikelstenen, ook in Meensel-Kiezegem !?

Op 27 april 2024 plaatste Gunter Demnig aan de woning van Remigius Morren, burgemeester van MK in 1944 , een Stolperstein.

Stolpersteine- Struikelstenen is een project van de Berlijnse kunstenaar Gunter Demnig om over heel Europa de slachtoffers van het nationaal socialisme te herdenken.

De stolperstein is een betonnen steen van 10cm/10cm met messing bovenzijde waarop de naam, geboortjaar, datum van arrestatie, plaats en datum van overlijden of bevrijding uit een concentratiekamp zijn gegraveerd.

De stolperstein wordt op aanvraag van nabestaanden van het nazislachtoffer geplaatst in het fietspad of voetpad of openbaar domein ter hoogte van de woning van het slachtoffer.

NCPGR Meensel-Kiezegem 44- Museum 44 heeft zich geëngageerd om de aanvragen en administratie voor het bekomen van stolpersteine voor de slachtoffers van de razzia's van 1 en 11 augustus 1944 in Meensel Kiezegem te coördineren.

De aankoopprijs van een stolperstein bedraagt 132€, de voorbereiding en plaatsing door de gemeente T-W kost 75€. Dus 207€ per steen.

NCPGR Nationaal verbindt zich ertoe, op vraag van NCPGR MEENSEL-KIEZEGEM 44, tot tussenkomst van 50 € per stolperstein . Dan blijft er 157€ te betalen door de aanvrager(s).

Contactpersoon voor aanvraag, dossiersamenstelling en inlichtingen is Freddy Duerinckx. Indien u mogelijke aanvragers kent die wij via deze Nieuwsbrief niet bereiken kan u dat melden aan Freddy Duerinckx, gsm 0479 699 788 of freddy_duerinckx@hotmail.com.

Wij hopen zoveel mogelijk stolpersteine te kunnen plaatsen in MK zodat ons dorp één herinneringsmonument wordt aan de razzia's van augustus 1944.

Onze slachtoffers verdienen deze erkenning.

Hoe Demnig aan de naam Stolpersteine is gekomen weet hij zelf niet meer, maar hij citeert "Man fällt nicht über die Stolpersteine, du stolperst mit dem Kopf und dem Herzen". (Men valt niet over de Stolpersteine, je struikelt met je hoofd en je hart).

Gunter Demnig plaatst de stolperstein voor Remigius Morren onder toezien oog van ereburgemeester Chris Desaever, burgemeester Rudi Beeken, Margriet Nijs en haar dochters Diana en Nicole ter hoogte van huis nr.16 in de Binkomstraat.

Legging struikelsteen ter ere van Remigius Morren in Binkomstraat 16 op 27 april 2024

Collectie Vandevelde - cluster recuperatie 1945 Roomans, Vital Decosterstraat LEUVEN
Bijdrage door conservator Museum van de Weerstand HBFV - Jo Peeters

We schrijven 7 augustus 1944, rond 10 u in de morgen.

De operatie “ Eintreden ohne anzuklopfen” - wordt in een 46 pagina rijk dossier voorgelegd op een werktafel waaraan Hermann Karsten gezeten is, in de aanwezigheid van Robert Verbelen en twee Leuvense magistraten actief voor de SiPo-SD afdeling Leuven. De vertaler die Karsten begeleidde vroeg of er van de vergadering in kwestie een pv diende opgemaakt te worden in het Nederlands of enkel in het Duits. Aangezien de motivatie enkel op vraag van de Louizalaan te Brussel kwam, zag men geen heil in de vertaling... De discussie over de verdere opvolging van feiten rond de moord op Gaston Merckx en de motivatie die door oorlogsburgemeester Broos werd aangesterkt. Want in de eerste lijn werd in Brussel gedacht aan een reeks terechtstellingen in Breendonk als vergelding, maar de motivatie van de oorlogsburgemeester en verrader Flor Tielemans speelden netjes in de kaart van Robert Verbelen, kopstuk van het Vlaams SS Veiligheidskorps afdeling Leuven. Hij had dit dossier namelijk al geruime tijd ter uitvoering liggen. Remi Morren kwam ter sprake in een dossier aangelegd tegen veldwachter Daniel De Brier. Daniel kreeg in zijn functie immers vanaf het begin van de oorlog de opdracht om de vorderingen van de Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie te controleren bij de boeren. Stalkaarten en inventarissen van rundvee werden ingevoerd ter controle van de veestapel, leveringen en vervoer van zaaigranen vielen plots in een zeer gedetailleerd controlesysteem. Ook werden er in februari 1941 grond- en crisisbelastingen ingevoerd in opdracht van het Rijk, naadloos doorgevoerd door het Ministerie van Financiën. Vooral de boeren werden getroffen door de opeisingen en de belastingen, die plots opliepen tot 21.12 % van de opbrengsten. Ook het verplichte inzaaien van koolzaad geconfisceerd door het Reichsamt zette aan tot weerstand en verzet. Daniel ging als veldwachter te rade bij Remi. En Remi zocht oplossingen. Wat de beide mannen onder elkaar afspraken weten we niet. Maar begin 1941 gaat Remi in Leuven een reeks “ Controlekaarten bijlage I nr 30 “ afhalen bij een medewerker van de ASLK Emiel Den Ruyter, in de Weldadigheidsstraat nummer 91. Remi vroeg zijn erkenning aan bij het NLVC om transport van zaaigranen en zaaipeulvruchten mogen uit te voeren vanuit het Institut de Gembloux en kreeg erkenningsnummer 431 op 11 oktober 1941. Daniel De Brier en Remi Morren werden een schakel van vervalste aangiften en gemanipuleerde controles ten voordele van de boeren. Remi stempelde vele stalkaarten na controle af als “ Afwezig “. Guillaume Vanderwaeren, veearts in St. Joris-Winge, verzorgde een tweetal stempels, om zogezegde “ dode kalveren “ te kunnen registreren. De beruchte controlekaarten “*Bijlage I nr 30, verdeling der voorraden* “ die het traject van de gekweekte goederen direct naar de kleinhandelaars regelde, werden geminimaliseerd ten voordele van de boeren. Het liet velen toe om hun groenten, melk en graan niet in het Duitse systeem laten te verdwijnen, maar het houden voor eigen gebruik of de zwarte markt natuurlijk.

Veldwachter Daniel De Brier viel in Glabbeek onder de radar van een medewerker van Van Engelen, door een loslippige avond tussen pot en pint. Later zal ook wapentransport langs de route van de “ zwarte tram “ tussen Kapellen en Meensel op de lijst komen te staan, hij woonde immers vlak aan het Vrijbos en verzorgde een zogenaamd nachtelijk repaire-punt vlak tegen het tramspoor. Remi zelf verscheen ook nog op een lijstje van verkochte radiotoestellen, afkomstig van bij Sutte in Waanrode. Zowel Remi als Daniel, werden in de morgen van 11 augustus 1944 opgepakt en naar de zustersschool van Meensel-Kiezegem afgevoerd.

De lijsten die Vlaams SS-er Ferdinand Faignaert daar hanteerde waren gefinaliseerd op die bewuste 7de augustus 1944, onder invloed van een oorlogsburgemeester die nog wat af te rekenen had... Het verdere relaas moet ik u hier vandaag niet meer vertellen.

Jo Peeters

Belgische Vriendenkring Neuengamme : Herdenkingsreis Neuengamme en bijkampen - 30/4/2024 tot 5/5/2024

Verslag Katrin Duerinckx

Ook dit jaar organiseerde de Belgische Vriendenkring Neuengamme een herdenkingsreis naar Neuengamme en bijkampen en dit naar aanleiding van de 79e verjaardag van de bevrijding van de kampen.

Meensel-Kiezegem was sterk vertegenwoordigd. Naast de burgemeester Rudi Beeken reisden ook Jos Lemmens (NCPGR Meensel-Kiezegem), Marc Cauwbergs (NCPGR Meensel-Kiezegem, Museum44) en Katrin Duerinckx (NCPGR Meensel-Kiezegem, Museum44) mee.

- Dinsdag 30/4/2024

Bezoek aan Meppen-Dalum en Meppen-Versen.

Dit waren twee Emslandlager, buitenkampen van Neuengamme waar ook Belgen terechtkwamen.

Bezoek Friedhof van Versen en het nieuwe bezoekerscentrum van Meppen-Dalum. Dit kleine nieuwe museum is echter zeer het bezoeken waard en geeft weer bijkomende inzichten en info over deze bijkampen.

Als afsluiter van de dag: Bunker van Hornisse.

- Woensdag 1/5/2024

Buitenkampen te Bremen: Schützenhof: bloemenhulde/Blumenthal: bloemenhulde/Farge - Valentin Bunker: bezoek met bloemenhulde.

Wöbbelin (museum): bezoek met plechtigheid.

- Donderdag 2/5/2024

Wöbbelin (kampplaats): bezoek met plechtigheid.

Bezoek massagraven Wöbbelin, Ludwiglust begraafplaats (park) en Friedhof, Schwerin, erebegraafplaats Hagenow

- Vrijdag 3/5/2024

Neustadt-in-Holstein: Internationale Plechtigheid 79 jaar “Ramp Cap Arcona”

Boottocht naar plaats waar Cap Arcona zonk.

KZ Gedenkstätte Neuengamme (hoofdkamp): bezoek en Grote Internationale Plechtigheid 79ste verjaardag bevrijding concentratiekamp

- Zaterdag 4/5/2024

Bezoek buitenkampen Hamburg: Blohm&Voss, Desauer Ufer, Hannoverscher Bahnhof

Begraafplaats Scheppau: bezoek met plechtigheid

KZ Shandellah: bezoek met plechtigheid

- Zondag 5/5/2024

Porta Westfalica: bezoek tunnels met gids

Herdenkingsreis: vervolg

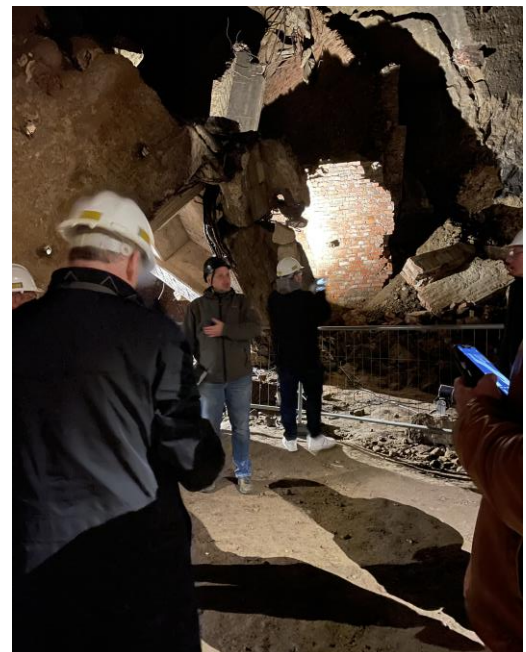
Zoals steeds bij een bezoek aan KZ Neuengamme wordt er haltgehouden aan ons stukje Meensel-Kiezegem in de tuin van de herdenkingsite. Aan ons beeld “de wanhoop van Meensel-Kiezegem” werd een bloemstuk neergelegd en werd er hulde gebracht aan al de slachtoffers. Ook tijdens de Grote Internationale Plechtigheid werden bloemen neergelegd uit naam van NCPGR Meensel-Kiezegem en Museum44.

Delegatie uit Meensel-Kiezegem aan ons beeld “de wanhoop van Meensel-Kiezegem”

Hulde aan Valentin bunker. Marc Cauwbergs met vaandel

Tunnels in Porta Westfalica

Oorlogswandeling op zondag 14 juli 2024 Van 7 uur tot 15 uur aan Museum44

Het begint een mooie traditie te worden. Dit jaar organiseren we de derde editie van onze befaamde Oorlogswandeling. Met tochten van 5, 10 en 15km .
Er is tevens een wandeling voorzien voor minder-validen (rolstoelgebruikers) van +/- 3,5 km.
Je wandelt langs de historische paden van de razzia's van 1 en 11 augustus 1944 in en rond het dorp en ontdekt verschillende historische plekken op jouw pad.

De inschrijving bedraagt 5 EURO per deelnemer

Tijdens de wandeling ontdek je verschillende historische plekken van tijdens de razzia's van 1 en 11 augustus 1944. Je wandelt onder meer voorbij het 'Vrijbos' waar wapens en munitie verscholen zaten, de zusterschool waar het tribunaal werd gehouden, de ruïnes van de hoeve Merckx, de plek van de aanslag op Gaston Merckx en nog veel meer. Met de handige wegbeschrijving bezorgen we je interessante info onderweg.

Tijdens de wandeling voorzien we ook leuke stopplaatsen bij onze ondernemers uit de streek. Een lekker ijsje bij de Wollekes, of een fris pintje bij 't Klein Verlet? Je zal niet omkomen van honger of van dorst. Gezellig napraten kan je in ons museumcafé in de tuin van het museum.

De deelnameprijs bedraagt 5 EURO per deelnemer. De opbrengsten gaan integraal naar de werking van Museum44. Je ontvangt in ruil ook een handige wandelkaart en een voucher voor een gratis toegang tot het museum. Je hoeft niet op voorhand te reserveren, je kan de dag zelf aanmelden aan het startpunt in het museum.

Programma herdenkingsdagen in augustus 2024

Do 08.08.24	Oorlogsquiz over WOII in Meensel-Kiezegem Om 19u in Museum44 – 25 EURO per groep van 4-5 deelnemers mits inschrijving via www.museum44.be
Vr 09.08.24	Receptie 5 jaar Museum44 & Boekvoorstelling Meensel-Kiezegem, 80 jaar later Om 19u in Museum44 – Gratis mits inschrijving
Za 10.08.24	Herdenkingstocht, in stoet van Kiezegem naar Meensel Om 15u vertrek aan café 't Klein Verlet – Gratis
Zo 11.08.24	Herdenkingsplechtigheid 09.00 uur: Korte bloemenhulde aan het monument in Kiezegem 10.00 uur : Herdenkingsviering op de museumsite voorgegaan door Mgr. Luc Van Looy, pater Augustinus Aerssens en diaken Luc Claeys. 11.00 uur: Burgerlijke herdenking met toepraken door burgemeester Rudi Beeken, historica UGent Babette Weyns en dodenappèl. Muzikaal opgeluisterd door harmonie St.Jozef uit O.L.V.Tielt 11.45 uur: Bloemenhulde aan het erekerkhof in de Heibosstraat met het overvliegen van de laatste nog operationele spitfire in België.
Do 22.08.24 Zo 25.08.24	25e Herdenkingsreis naar Neuengamme Vierdaagse jubileumreis naar Duitsland
Zo 08.09.24	Museumcafé – Het laatste rondje Van 13u tot 17u in Museum44 – Gratis